

KF Legal

© Creative Commons

Novinky energetické legislativy

březen 2023

Oblasti energetiky a podpory obnovitelných zdrojů energie se v KF Legal věnujeme dlouhodobě a s vysokou mírou odbornosti. Uvědomujeme si, že legislativní změny mohou mít pro Vás zásadní význam, a proto Vám přinášíme přehled těch nejzásadnějších změn z posledního měsíce.

Novinky energetické legislativy za březen 2023 se týkají zejména:

- ❖ kompenzací poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny;
- ❖ tzv. zastropování cen, zejména v souvislosti s odběrateli, kteří představují tzv. velké podniky, a
- ❖ návrhu novely energetického zákona.

Komentované předpisy

Nařízení vlády č. 65/2023 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 5/2023 Sb., o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny („Nařízení vlády 65/2023“)

Nařízení vlády č. 77/2023 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 298/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci a o stanovení s tím souvisejícího nejvyššího přípustného rozsahu majetkového prospěchu zákazníka, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 5/2023 Sb., o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny, ve znění nařízení vlády č. 65/2023 Sb. („Nařízení vlády 77/2023“)

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů („Novela energetického zákona“)

Nařízení vlády 65/2023

Dne 15. března 2023 vláda České republiky schválila nařízení **č. 65/2023 Sb.**, kterým se mění nařízení vlády č. **5/2023 Sb.**, o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny. Nařízení vlády 65/2023 nabylo účinnosti ke dni 1. dubna 2023 a nově se (mj.) bude vztahovat i na dodávku elektřiny, která byla přenesena do místa spotřeby bez použití přenosové nebo distribuční soustavy. Nařízení nepřináší koncepční změny, pouze změny parametrické.

Rozšíření definice fixní ceny

Dochází k úpravě pojmu fixní cena, a tedy i pojmu „smlouva s fixní cenou“. Základním charakteristickým prvkem zůstává její neměnnost pro určité časové období. Nově je ale za fixní cenu považována rovněž cena stanovená v různé výši pro různé časové úseky období dodávky elektřiny nebo plynu, kdy v takovém úseku nemůže být cena jednostranně měněna ze strany dodavatele. Z upravené definice je již zřejmé, že pro určité období (pro které není založeno oprávnění měnit cenu) může být smlouva pro účely kompenzací považována za smlouvu s fixní cenou, a pro jiné nikoliv.

Změna v určení dne uzavření smlouvy

Den uzavření smlouvy, který je významný pro výpočet kompenzace, bude nově posuzován v závislosti na dohodách, které mohou uzavírat smluvní strany. Dle doposud účinného nařízení, pokud dojde k dohodě mezi smluvními stranami ohledně celkového obsahu smlouvy a ceny elektřiny nebo plynu před samotným uzavřením smlouvy, tento dřívější den se považuje za den uzavření smlouvy. Nové znění nadto stanovuje, že pokud v průběhu platnosti smlouvy dojde na základě dohody stran ke změně týkající se ceny elektřiny nebo plynu, doby trvání smlouvy nebo k rozšíření výčtu odběrných míst, den sjednání této změny se považuje za den uzavření smlouvy. Pokud se však pouze rozšíří výčet odběrných míst bez změny ceny nebo doby trvání smlouvy, den sjednání takového rozšíření bude dnem uzavření smlouvy pouze pro tato nová odběrná místa. Pro některé typy smluv však platí speciální pravidla a úprava je značně komplikovaná.

Nový výpočet základu kompenzace

Nařízení vlády 65/2023 doplňuje informace k výpočtům jednotkového základu kompenzace a dílčího základu měsíční kompenzace dodávek elektřiny nebo plynu. Vzhledem k tomu, že předmětem úpravy jsou i dodávky elektřiny dodané prostřednictvím přímého vedení, tak nové nařízení upravuje výpočet dílčího základu měsíční kompenzace takto dodané elektřiny.

Náležitosti žádosti o úhradu měsíční kompenzace

V novém nařízení je rozšířen okruh náležitostí žádosti o úhradu měsíční kompenzace. Žadatel odteď bude muset k žádosti připojit seznamy údajů o dodávkách elektřiny nebo plynu nebo o dodávkách elektřiny z výroby elektřiny prostřednictvím přímého vedení. Rozsah údajů, které bude muset žadatel v seznamu uvést, je upraven v přílohách č. 8 a 9 kompenzačního nařízení. Podle nově přidaného odstavce 11 v § 10 se k měsíční žádosti o kompenzaci, u které bude součet dílčích měsíčních základů kompenzace záporný, nebude vůbec přihlížet.

Nařízení vlády 77/2023

Dne 22. března 2023 vláda České republiky schválila nařízení č. **77/2023 Sb.**, kterým se mění nařízení vlády č. **298/2022 Sb.** (tzv. zastropování cen) a rovněž nařízení vlády č. **5/2023 Sb.** Také nařízení vlády 77/2023 nabylo účinnosti 1. dubna 2023. Jedná se o další upřesnění a různé změny spíše parametrického charakteru.

Zpráva o posouzení vzniku nadměrného majetkového prospěchu zpracovávaná velkými podnikateli pro účely zastropování cen

Nařízením vlády 77/2023 se upravuje podoba a forma podávání zprávy, kterou musejí zpracovávat velcí podnikatelé pro účely spojené se zastropováním cen a kterou předávají Ministerstvu průmyslu a obchodu. Zprávu podává velký podnikatel ministerstvu v elektronické podobě prostřednictvím elektronické aplikace portálu ministerstva do konce kalendářního měsíce, ve kterém nejpozději provádí posouzení (jiným způsobem jen tehdy, pokud to ministerstvo určí). Rovněž je usnadněno podávání zprávy v případě, že je velký zákazník součástí seskupení osob; část zprávy pak může podávat jeden člen seskupení.

Novela energetického zákona

V systému ODok byl 27. února 2023 zveřejněn návrh novely energetického zákona, která má přinést významné změny energetického zákona. Novela má být účinná od 1. ledna 2024. Zatím je ve stavu po vypořádání připomínek a projednávají ji jednotlivé komise Legislativní rady vlády; samotná Legislativní rada vlády by novelu měla projednat 6. dubna 2023. Teprve následně má být návrh předložen k projednání vládě a posléze Poslanecké sněmovně PČR. Co nového například přináší?

Energetická společenství

Novými subjekty na poli nakládání s energiemi budou energetická společenství. Těmi návrh novely rozumí právnické osoby založené za účelem výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, jejího sdílení či výkonu dalších oprávnění. Energetické společenství má být založeno na členském, resp. společnickém principu. Navrhovaná právní úprava nestanovuje žádná omezení ve vztahu k tomu, kdo se může stát členem energetického společenství. Novela však stanovuje, že účinnou kontrolu nad energetickým společenstvím musí vykonávat ti z jeho členů, kteří jsou fyzickými osobami, malými podniky, územními samosprávnými celky nebo právnickými osobami zřizovanými nebo ovládanými územními samosprávnými celky.

Společenství pro obnovitelné zdroje

Dalšími novými subjekty dle návrhu novely budou společenství pro obnovitelné zdroje. Těmi novela rozumí právnické osoby, které jsou založeny za účelem výroby

energie, jejím sdílení či výkonu jiných oprávnění. Na rozdíl od energetických společenství novela omezuje, kdo se může stát členem společenství pro OZE. Jeho členy mohou být fyzické osoby, malé a střední podniky, územní samosprávné celky nebo právnické osoby zřizované nebo ovládané územními samosprávnými celky. Účinnou kontrolu nad společenství pro OZE musí vykonávat ti členové, kteří se nacházejí v blízkosti energetických zařízení provozovaných společenstvím (tj. členové s bydlištěm či sídlem v okrese většiny umístěných výroben).

Novela klade důraz na primární účel obou společenství, kterým není vytváření zisku, ale vytváření environmentálních, hospodářských a sociálních přínosů pro členy společenství. Tento požadavek je splněn tehdy, pokud jejich disponibilní zisk může být mezi členy společenství rozdělen maximálně do výše 50 %. Právní forma obou druhů společenství není záměrně specifikována, jelikož bude v rukou zakladatelů, kterou si zvolí. Obě výše uvedená společenství budou evidována Energetickým regulačním úřadem, který bude přijímat návrhy na zápis rozhodovat o zapsání do evidence.

Datové centrum

Novela zákona dále zakotvuje novou povinnost zřídit a provozovat datová centra. Vztahuje se na provozovatele přenosové soustavy a provozovatele regionálních distribučních soustav v elektroenergetice. Tuto povinnost mají splnit nejpozději od 1. ledna 2024. Datové centrum bude akciovou společností, kde majiteli akcií budou moci být pouze provozovatel přenosové soustavy a provozovatelé regionálních distribučních soustav. Jeho hlavním účelem bude zajištění sdílení dat mezi jednotlivými účastníky trhu s elektřinou tak, aby sdílení elektřiny bylo v praxi realizovatelné.

Novinky z Evropské unie

V Evropské komisi byl představený nový návrh na úpravu energetického trhu. Redesign trhu se má projevit mj. v podpoře dlouhodobých smluv o nákupu elektřiny a dvoustranných rozdílových kontraktů. Novela sleduje cíl snadnějšího přístupu spotřebitelů k čistým palivům a efektivního využívání jejich výhod vzhledem k nestabilitě cen fosilních paliv způsobené momentální situací.

Evropský parlament dále konkretizoval podobu průběhu plnění směrnice o energetické účinnosti v průběhu příštích let. Do roku 2030 klade za cíl snížení nutné energie k výstavbě a provozu budov o 11,7 %. Od roku 2028 budou nové budovy muset mít nulové emise a pokud to bude ekonomicky a technicky možné, budou na nich muset být instalovány solární panely (pro budovy veřejného sektoru tato povinnost bude platit od roku 2026).

Z judikatury: Sankce za protiprávně vynucenou změnu fixně sjednané ceny

Rozhodnutím ze dne 7. února 2023, č.j. 00388-4/2023-ERU, Energetický regulační úřad uložil pokutu za spáchání přestupku nevyúčtování dodávek elektřiny a plynu, nedodržení lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu a zejména za užití nekalé obchodní praktiky spočívající v nedodržení smluvního ujednání o pevné ceně i za situace, kdy obchodní podmínky dodavatele obecně možnost změny smluvního ujednání připouštěly.

ERÚ posoudil ujednání obchodních podmínek v daném případě jako nepřiměřené, jelikož způsobuje významnou nerovnováhu práv a povinností v neprospěch spotřebitele. Nepřiměřenost podmínky spočívá dle ERÚ v tom, že *„takto ujednané oprávnění dodavatele není blíže specifikováno, jelikož účastník řízení výslovně nepopsal způsob změny ceny ani neupřesnil pádné důvody změny sjednané ceny, čímž vystavil spotřebitele tomu, že z takto formulovaného ujednání nemá možnost zjistit v jakém případě může ke zvýšení ceny dojít.“*

ERÚ dále ujednání opravňující dodavatele jednostranně změnit cenu, která je na určité časově omezené období stanovena jako pevná, vyhodnotil jako ujednání pro spotřebitele „zcela zjevně překvapivé“. Takové posouzení vede dle § 1753 občanského zákoníku k neúčinnosti předmětného ujednání.

Postup dodavatele, který i přes smluvně ujednanou pevnou cenu na určitou dobu spotřebiteli zaslal oznámení o změně ceny, ERÚ posoudil jako nekalou obchodní praktiku podle § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele a uvedl, že jde o jednání *„svou podstatou velmi závažné, neboť obecně přestupky v oblasti energetiky vůči spotřebitelů (resp. nekalé obchodní praktiky vůči zákazníkům na trhu s energiemi)*

jsou závažným jednáním s ohledem na velmi oslabené postavení spotřebitelů vůči dodavatelům.“

Vzhledem k tomu, že jen za rok 2022 ERÚ obdržel více než 7 tisíc stížností na postup dodavatelů komodit při vyúčtování dodávek a stanovení záloh, lze očekávat, že obdobných rozhodnutí může přibývat.

za Advokátní kancelář KF Legal
Mgr. et Mgr. Jan Kořán
Mgr. et Mgr. Tomáš Martinec
Daniel Hladílek

ak@kflegal.cz

Ačkoliv přípravě tohoto legislativního přehledu věnujeme maximální úsilí, je nutné mít na zřeteli, že se i s ohledem na jeho rozsah a jeho informativní charakter nejedná o přehled úplný a vyčerpávající a Advokátní kancelář KF Legal, s.r.o. („KFL“) nenesou odpovědnost za jeho úplnost a přesnost. Předmětný přehled nepředstavuje právní službu poskytovanou podle zákona o advokacii (č. 85/1996 Sb.) ani odbornou informaci nebo radu poskytovanou ze strany KFL podle § 2950 občanského zákoníku. Pokud máte k obsahu přehledu připomínky nebo jste v něm našli nepřesnosti či chybu, budeme rádi, pokud se na nás obrátíte.